

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Stichting Animal Rights
Oder 20 (Unit A8188)
2491 DC DEN HAAG

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001858272854000

T 070 379 8911 (algemeen)
F 070 378 6100 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/lvvn

Behandeld door

Datum 11 september 2024
Betreft Import van primaten voor proefdierenonderzoek

Geachte

Ons kenmerk

DGA-DAD / 82381233

Met deze brief reageer ik op uw brief van 27 mei 2024 over de euthanasie van de geïmporteerde apen naar aanleiding van een tbc-besmetting. Allereerst wil ik zeggen dat ik dit vreselijk vind. Dit wil niemand. Daarnaast ben ik me ervan bewust dat er diverse invalshoeken zijn om naar dit onderwerp te kijken. Ik zal mijn standpunt hieronder toelichten.

Het kabinetsbeleid is gericht op het terugdringen van het gebruik van proefdieren in het algemeen (transitie naar proefdiervrije innovatie), zeker als het gaat om gebruik van apen. Bij bepaalde specifieke onderzoeksdoeleinden zijn apen echter nog altijd wel nodig, bijvoorbeeld voor onderzoek aan bepaalde infectieziekten die de volksgezondheid bedreigen.

In opdracht van de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap loopt momenteel een onderzoek ter uitvoering van een motie van het lid Wassenberg (PvdD) c.s. (Kamerstuk 36200-VIII, nr. 113) naar de mogelijkheid om het aantal proeven op niet-humane primaten verder te verlagen, zonder dat dit gevolgen heeft voor het onderzoek dat strikt noodzakelijk is. Dit past in het kabinetsbeleid. We willen daarbij in Nederland niet afhankelijk zijn van import van apen. Nederlandse proefdierinstellingen hebben de onderlinge (vrijwillige) afspraak om primaten, die zij nodig hebben, in eerste instantie te betrekken uit een al in Nederland aanwezige populatie waar voor dit doel mee gefokt wordt. Ik kan het gebruik van apen als proefdier niet verbieden, maar ik blijf wel inzetten op vermindering van de noodzaak tot inzet van proefdieren.

In uw brief worden verschillende redenen genoemd om de import van niet-humane primaten (hierna 'apen') voor onderzoek onmiddellijk te verbieden. De handel in apen zou onethisch zijn, een gevaar vormen voor de biodiversiteit, inbreuk doen aan wetenschappelijke integriteit en een gevaar vormen voor de volksgezondheid. Ik zal in mijn antwoord hieronder kort op deze aspecten terugkomen. Tevens wil ik u wijzen op de antwoorden die door de minister voor Medische Zorg naar de Kamer zijn gestuurd op vragen van lid Kostić over dit onderwerp (Aanhangsel Handelingen II 2023/24, nr. 1736).

Biodiversiteit

Voor import naar lidstaten van de Europese Unie van apen voor onderzoeksprocedures wordt de impact op de lokale biodiversiteit tot een minimum beperkt door alleen dieren te gebruiken die nakomelingen zijn van apen die in gevangenschap zijn gefokt of afkomstig zijn uit zichzelf in stand houdende fokkolonies (artikel 10 Dierproevenrichtlijn 2010/63/EU).

Onder „fokkolonie die zichzelf in stand houdt” wordt verstaan een kolonie waarin dieren alleen in de kolonie worden gefokt, of uit andere kolonies afkomstig zijn maar niet in het wild zijn gevangen, en waarin dieren op een zodanige wijze worden gehouden dat zij mensen gewend zijn.

De Nederlandse Wetenschappelijke Autoriteit CITES (WA) heeft in het geval van bovengenoemde invoer van levende exemplaren van de soort *Macaca fascicularis* getoetst of deze invoer gefokte exemplaren betrof en of deze schadelijk was voor de instandhouding van de wilde populatie. Consultatie met de Vietnamese overheid leverde een aantal documenten op zoals een exportvergunning voor deze uitvoer vanuit Vietnam, alsmede een certificaat voor de desbetreffende exporteur als zijnde een bonafide fokker van deze soort. Op basis van beoordeling van deze beschikbare informatie heeft de WA positief geadviseerd, in overeenstemming met huidige Europese regelgeving (artikel 4, tweede lid, van Verordening (EG) nr. 338/97 en artikel 54 van Verordening (EG) nr. 865/2006).

Wetenschappelijke integriteit en risico volksgezondheid

Bij de import van dieren uit landen buiten de Europese Unie wordt Europese regelgeving toegepast. Deze regelgeving stelt eisen aan de import. Daarnaast heeft Nederland zelf nationale eisen opgesteld, zoals een gezondheidsinspectie voorafgaand aan het transport en een gezondheidscertificaat dat moet worden afgegeven door de bevoegde autoriteit van het exporterende land. De apen moeten worden getest en negatief bevonden op tuberculose. Dit is sinds november 2023 – mede naar aanleiding van deze casus - aan het certificaat toegevoegd. Ten tijde van de import rond februari 2023 was het testen op tuberculose geen eis in het nationale certificaat. Voor het verhandelen van de apen van Nederland naar andere EU-lidstaten gelden de eisen uit de EU-diergezondheidsverordening en onderliggende regelgeving.

Deze voorwaarden, en het feit dat de dieren slechts contact hebben met geschoolde verzorgers, maken dat het risico voor de volksgezondheid beheersbaar is. De onderzoeksinstituten die gebruik maken van apen uit de populatie zijn zich bewust van hun herkomst. Het is in eerste instantie aan hen om, indien zij interferentie van andere kiemen vrezen, hier gericht onderzoek naar te doen.

Cijfers over dieraantallen

Verder wil ik graag van de gelegenheid gebruik maken om vanuit CITES-perspectief te reageren op het artikel op de webpagina van Animal Rights met de subtitel “De minister gaat de fout in met cijfers rond apenhandel”. Daarin wordt gerefereerd aan de beantwoording van schriftelijke vragen over het jaarverslag Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit en het Diergezondheidsfonds 2023 van 5 juni 2024. Het artikel meldt dat de aantallen niet overeenkomen met de aantallen van CITES-documenten die in het kader van de Wet open overheid openbaar zijn gemaakt en stelt dat de CITES-administratie een ‘rommeltje’ is. Ik ben het er niet mee eens dat de CITES-administratie een rommeltje zou zijn. Wel is het zo dat er verschillende databronnen zijn om aantallen op te baseren. Dat

Directoraat-generaal Agro
Directie Dierlijke Agroketens en
Dierenwelzijn

Ons kenmerk
DGA-DAD / 82381233

kan leiden tot goed te verklaren verschillen afhankelijk van de bron. Ik snap dat dit tot verwarring kan leiden. Daarom heb ik in een brief aan de Kamer de verschillen toegelicht, aangevuld en gecorrigeerd, waar nodig.

Hoogachtend

Femke Marije Wiersma
Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur